

Odborný článek

Úsloví „*kdo se ráno nestydí, ten se večer nebavil*“ v kontextu rozsudku Evropského soudního dvora ve věci C-460/20

Martin Mach

Autor je interní doktorand na Katedře evropského a mezinárodního práva na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Zaměřuje se na moderní lidská práva a právo moderních technologií.

Abstrakt

Rychlý vývoj moderních technologií se projevuje také zvětšujícími se zásahy do práva na ochranu osobních údajů a práva na ochranu osobnosti. Jelikož psané právo EU nedokáže adekvátně reagovat na tyto změny, je v Evropské unii v oblasti lidských práv silná pozice Soudního dvora EU, který vychází z psané legislativy a snaží se ji aplikovat na současný stav, přičemž právo i dotvářet, jak bylo vidět v případě práva být zapomenut ve věci Google Spain. V roce 2022 vydal Soudní dvůr rozsudek ve věci C-460/20 a i zde je vidět jeho schopnost reagovat na současný stav. Jde však o natolik revoluční rozsudek, že by nám umožnil odstraňovat z internetu všechny obrazové soubory o včerejší prohýřené noci?

Keywords: Právo být zapomenut, Big Tech společnosti, moderní práva, právo moderních technologií, GDPR, Evropské právo

Abstract

The rapid development of modern technologies is also reflected in the increasing encroachment on the right to data protection and the right to protection of personality. As written EU law fails to respond adequately to these changes, the CJEU has a strong position in the EU human rights field, which draws on written legislation and seeks to apply it to the current state of affairs, while also refining the law, as seen in the case of the right to be forgotten in Google Spain. In 2022, the Court delivered its judgment in Case C-460/20, and its ability to respond to the status quo is also seen here. However, is it such a revolutionary judgment that it would allow us to delete all image files of last night's loss from the Internet?

Keywords: Right to be forgotten, Big Tech companies, modern rights, modern technology law, GDPR, European law

Úvod

V dnešní době rychlého rozvoje moderních technologií je třeba se stejnou rychlostí adekvátně reagovat i na nové situace a změny z pohledu práva. V ideálním případě na nastalou situaci reaguje právní předpis, jehož výklad je upřesňován pomocí judikatury. V rámci rychlého vývoje moderních technologií však může nastat situace, kdy právní předpis není schopen plně zachytit nově vzniklý skutkový stav a je naopak na judikatuře, aby existující právní předpisy aplikovala na nastalou situaci a tyto právní předpisy proaktivně vysvětlila s ohledem na vývoj mezi jejich vydáním a aktuální situací. Konkrétním případem této situace je vznik práva být zapomenut, jehož vznik lze datovat k rozsudku *Google vs. Spain*¹ v roce 2014. Soud ovšem vycházel ze Směrnice 95/46/ES,² která vznikala v době, kdy příjiz existovaly vyhledávače, konkrétně *Archie* (1990), *Aliweb* a *W3Catalog* (oba 1993), neexistovaly však dnešní rozšířené vyhledávače jako *Google* (1998), *Bing* (2009) či *Yahoo* (1995). Taktéž počet uživatelů internetu, a tedy i vyhledávačů byl velmi rozdílný. Zatímco v roce vydání směrnice 95/46/ES bylo uživatelů internetu přibližně 16 miliónů, tedy přibližně 0.4 % světové populace,³ v roce vydání rozsudku *Google vs. Spain* (2014) to bylo již 3 035 miliónů (42.3 % světové populace) a toto číslo stále roste. Například v roce 2022 bylo uživatelů internetu 5 473 miliónů (69 % světové populace).⁴ V době posuzování případu *Google vs. Spain* tak byly vyhledávače používány mnohem více, což s sebou neslo i větší riziko zásahu do ochrany osobnosti a zároveň bylo i více vyhledávačů, což znamená větší konkurenční prostředí a také tlak na nalézání co nejvíce relevantních výsledků. Z toho lze odvodit, že nařízení 95/46/EC již nedokázala plně reagovat na situace v roce 2014 a bylo třeba právě soudního rozhodnutí, které by společně s nařízením 95/46/EC reflektovalo aktuální okolnosti v souvislosti se skutkovou podstatou.

To, co bylo judikováno v případě *Google vs. Spain* pak lze najít v článku 17 Nařízení 2016/679,⁵ známého jako GDPR, které vešlo v platnost až dva roky po judikátu *Google vs. Spain*. I když tento judikát skvěle zhodnotil aktuální stav a vyhodnotil jej, v akademickém prostředí je považován za rozsudek, jenž dal více otázek než odpovědí.⁶ Odpovědi na otázky však postupně přináší další judikatura a taktéž výzkumy z akademické sféry. Po vynesení rozsudku v případě C-460/20,⁷ v souvislosti s právem být zapomenut, se však opět nabízí určitá analogie s případem *Google vs. Spain*. Tento rozsudek posouvá judikaturu Evropského soudního

¹ Rozsudek ze dne 13. května 2014, *Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González*, C 131/12, ECLI:EU:C:2014:317.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

³ Internet Growth Statistics 1995 to 2023 - the Global Village Online. *Internetworldstats.com*, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.internetworldstats.com/emarketing.htm?fbclid=IwAR2DVQgzwksJuQ9uBZfhFZcLWw00SJiOVnHrwyYQbQW8McjtwoX76gGq2L0>.

⁴ Tamtéž.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.

⁶ Např. FRANTZIOU, Eleni. Further Developments in the Right to be Forgotten: The European Court of Justice's Judgment in Case C-131/12, *Google Spain, SL, Google Inc v Agencia Espanola de Proteccion de Datos. Human Rights Law Review*, 2014, roč. 14, č. 4, s. 767.

⁷ Rozsudek ze dne 8. prosince 2022, *TU, RE v. Google LLC*, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962.

dvora opět v souvislosti s vývojem internetových vyhledávačů, konkrétně možnost aplikace práva být zapomenut nejen na text, ale i na obrázky. Zároveň ale poskytuje pouze příliš obecná vodítka, jak posuzovat žádosti o odstranění odkazů na ně, což opět vyvolává více otázek, než kolik daný judikát přinesl odpovědí. To tvrdí i David Erdos, který se ve své práci rozsudkem ve věci C-460/20 z pohledu náhledů obrázků (tzv. *Thumbnails*) zabýval a který je k tomuto rozsudku velmi kritický, když namítá příliš obecné zdůvodnění, jakož i absenci konkrétních vysvětlení.⁸

Hned v úvodu autor považuje za vhodné definovat pojem *thumbnails*. Jedná se o malou obrazovou reprezentaci většího souboru, což může být obrázek, video, či celá webová stránka.⁹ Z důvodu snahy o co nejsrozumitelnější text příspěvek pracuje s anglickým názvem, nikoliv českým. Thumbnail totiž nemá jednoznačný český ekvivalent, nejčastěji používanými slovy jsou „miniatura“ či „náhled“,¹⁰ ovšem tyto pojmy nejsou poplatné jen pro zmíněné miniatury/náhledy na internetu, ale mají obecnější význam, proto by bylo dle autora nutné vždy doplnit upřesňující informaci, např. „náhledy obrázků“. Vzhledem k tomu, že pojem „náhledy obrázků“ má ve výsledcích vyhledávání vyhledávače Google přibližně 6 890 000 výsledků,¹¹ a pojem „thumbnails“ ve vyhledávání pouze v českém jazyce má přibližně 8 860 000 výsledků,¹² považuje autor pojem „thumbnails“ za pojem všeobecně známý a používaný. Ostatně to není první, a velmi pravděpodobně ani poslední pojem, který je užívanější než český překlad. Zvláště v oblasti moderních technologií jich je nepřeberné množství, namátkou hardware, software, error, online, offline, cache a další.

Předkládaný příspěvek se zaměří na část rozsudku zabývající se odstraňováním obrázků, či jejich náhledů v rámci aplikace práva být zapomenut. Cílem příspěvku je aplikace dosavadních poznatků v kombinaci s rozsudkem ve věci C-460/20, přičemž bude vycházet ze samotného rozsudku a předchozí judikatury. Dalšími důležitými zdroji jsou článek 17 nařízení GDPR¹³ a dosavadní výzkumy převážně v oblastech práva být zapomenut, ochrany osobních údajů a také práva veřejnosti být informován. Byť poslední dvě jmenované oblasti zní značně protichůdně, pro aktuální příspěvek jsou velmi důležité, protože v případě odstraňování *thumbnails* dle postupu nastíněného v judikatuře nepůjde o to určit, které právo má vždy absolutní aplikační přednost, nýbrž je třeba hledat a nalézat vyvážený stav těchto

⁸ David Erdos dokonce tvrdí, že rozsudek Soudního dvora jde proti systému GDPR, jelikož cituje nařízení pouze selektivně, bez hlubší analýzy. Viz ERDOS, David. An Accurate Thumbnail of European Data Protection and Search Engine Indexing? Exploring C-460/20 TU, RE v Google LLC (2022). *Social Science Research Network*, publikováno dne 13.3.2023, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4381553#.

⁹ HANNA, Katie Terrel. Thumbnail. *techtarget.com*, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.techtarget.com/whatis/definition/thumbnail>.

¹⁰ Pojem „náhled“ používá také český překlad případu C-460/20, ovšem vždy následuje v závorce pojem „thumbnails“.

¹¹ Google.com, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.google.com/search?q=n%C3%A1hledy+obráz%C3%A1zk%C5%AF>

¹² Google.com, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.google.com/search?q=thumbnails>.

¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, čl. 17.

proti sobě stojících práv. A to zvláště s přihlédnutím k faktu, že se nejedná o pouze teoretické bádání, ale o výzkum, který předpokládá výrazný dopad v praxi, kvůli zvyšujícímu se množství uživatelů internetu a také zvyšujícímu se počtu obrázků na internetu.¹⁴ Jelikož nejrychleji přibývá obrazových souborů na sociálních sítích, zaměří se tento příspěvek na aplikaci práva být zapomenut na obrazové soubory ze sociálních sítí. Vzhledem k tomu, že jsou sociální sítě každodenní součástí našich životů,¹⁵ objevuje se na nich množství momentek, které byly přidány bez většího rozmyslu nad zásahem do soukromí jednotlivce a jejichž existence na sociálních sítích, či ve výsledcích vyhledávání, může být zpětně považována za nežádoucí. Výzkumnou otázkou je, jak velký dopad bude mít rozsudek ve věci C-460/20 na oblast sociálních sítí? A také jaký bude mít tento rozsudek vliv například na fotografie z oslav a podobných akcí, kde se kombinuje snížená sebereflexe subjektů údajů v oblasti ochrany osobních údajů, tvorba fotografií s velkým množstvím citlivých údajů spolu s odměňováním sociálních sítí za nahrávání takovýchto obrazových souborů a jejich nahrávání na sociální sítě osobami odlišnými od subjektu údajů?¹⁶ Otázka tedy bude podrobena lidovému úsloví „kdo se ráno nestydí, ten se večer nebavil“ testu z pohledu aktuálnosti. Bude toto úsloví platit i v době existence práva být zapomenut, nebo se již jedná pouze o přežitek, jelikož všechny vzpomínky a důkazy z předchozí noci je možné jednoduše „zapomenout“? Hypotézou výzkumu je, že vzhledem k velkému množství fotografií, které jsou přidávány bez většího rozmyšlení nad možným dopadem v oblasti osobních údajů lze očekávat i zvýšené množství žádostí o aplikaci práva být zapomenut, které ovšem nebude mít tak velký revoluční vliv, jak by se na první pohled mohlo zdát, jelikož právo být zapomenut musí být do určité míry také limitováno, aby se z práva na ochranu osobnosti nestala zautomatizovaná možnost cenzury a umělé úpravy digitální stopy subjektu údajů. Teprve ze stanovených podmínek bude možné odvozovat velikost dopadu.

1. Obrazové soubory a thumbnails

Vzhledem k povaze případu C-460/20, který rozhodoval o thumbnails, je vhodné také zmínit skutečnost, že thumbnails se netýkají pouze obrázků. Thumbnails jsou také používány jako zmenšenina náhledů videí, tedy při vyhledávání hledaného hesla ve vyhledávači, nám v případě nalezení vhodného obsahu ve videu prohlížeč nabídne jeden snímek z videa ve zmenšeném obrázku. Z největších sociálních sítí je tento jev možný pozorovat u sítě YouTube, která tyto náhledy tvoří automaticky.¹⁷ Velmi výraznou roli v nárůstu obrazového obsahu se subjekty údajů a s tím spojené thumbnails v tomto hrají sociální sítě, které jsou na

¹⁴ Navíc ochranou soukromí v souvislosti s thumbnails, byť ne v souvislosti s právem být zapomenut, řeší i jiné výzkumy, například z důvodu potřeby uživatelů cloudových služeb. Viz: CHAI, Xiuli, WANG, Yinjing, GAN, Zhihua, CHEN, Xiuhui, ZHANG, Yushu. Preserving privacy while revealing thumbnail for content-based encrypted image retrieval in the cloud. *Information Sciences*. 2022, č. 604, s. 115–141. Citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://doi.org/10.1016/j.ins.2022.05.008>.

¹⁵ Průměrný uživatel strávil v roce 2022 denně téměř 2,5 hodiny na sociálních sítích. *statista.com*, Publikováno dne 22.8.2023, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/>.

¹⁶ Například skupinová fotografie zobrazující vícero uživatelů v jednom obrazovém souboru.

¹⁷ SHIMONO, Akari, KAKUI, Yuki, YAMASAKI, Toshihiko. Automatic YouTube-Thumbnail Generation and Its Evaluation. In: CHU, Wei-Ta, IDE, Ichiro (eds.). *Proceedings of the 2020 Joint Workshop on Multimedia Artworks*

fotografie a videa přizpůsobeny a nepřímo tak uživatele pobízí, aby na sociální síť obrazový obsah nahrávali. Kromě uceleného doporučení na posuzování thumbnails v rámci žádosti o aplikaci práva být zapomenut se tak autor zaměří i na to, zda a jaký vliv bude mít rozsudek C-460/20 na fotografie a videa umístěné na sociální síť, kvůli kombinaci velkého množství tohoto typu obsahu a osobních dat v nich obsažených a tím doplnit některé neznámé, které vyplynuly z chybějící komplexní analýzy a dostatečného zdůvodnění v rozsudku případu C-460/20.

1.1 Osobní informace v textové vs. obrazové formě z pohledu práva být zapomenut

Zmiňované thumbnails jsou pouze zmenšeniny většího souboru, je tedy třeba zaměřit se na počet veřejně dostupných původních obrazových souborů, ze kterých thumbnails vznikají, či mají potenciál vzniknout. Na internetu lze dohledat velké množství obrázků, k roku 2023 jich bylo v Google Image Search indexováno přibližně 136 miliard,¹⁸ a samotný počet všech obrazových souborů strmě narůstá, přibližně o 1,168 triliónů za rok.¹⁹ Rozhodnutí ve věci C-460/20 představuje posun ve výkladu práva být zapomenut článku 17 nařízení GDPR a je tedy vhodné zabývat se tím, o jak velkou změnu oproti dosavadnímu výkladu se jedná. Jak již bylo zmíněno v úvodu, dosavadní judikatura Evropského soudního dvora se týkala výsledků vyhledávání, kdy byly k nalezení osobní údaje v psané podobě. Ať se jednalo o samotné žádosti o odstranění těchto osobních informací,²⁰ nebo otázky teritoriálního omezení práva být zapomenut,²¹ vždy se jednalo o aplikaci práva být zapomenut v souvislosti s psaným textem. V případě rozšíření dosavadního chápání práva být zapomenut i na obrazový obsah je otázkou, zda a případně jaký mají mezi sebou psaný a obrazový obsah vztah. Velký senát Soudního dvora se tímto vzájemným vztahem v případě C-460/20 zabýval a došel ke stejnému závěru jako Evropský soud pro lidská práva v případě *Von Hannover v. Německo*,²² kdy je v rozsudku konkrétně napsáno, že „...má ochrana práva na soukromý život v tomto

Analysis and Attractiveness Computing in Multimedia. New York: Association for Computing Machinery, 2020, s. 25-30. Citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://dl.acm.org/doi/abs/10.1145/3379173.3393711>.

¹⁸ BROZ, Matic. Number of Photos (2023): Statistics, Facts, & Predictions. *phototutorial.com*, publikováno dne 10.3.2023, citováno dne 13.4.2023. Dostupné online na: <https://phototutorial.com/photos-statistics/>.

¹⁹ MITCHELL, Nicholas. How Many Images Are on The Internet? (and Other Fascinating Facts). *photodoto.com*, citováno dne 13.4.2023. Dostupné online na: <https://www.photodoto.com/images-on-the-internet/>.

²⁰ Rozsudek ze dne 13. května 2014, *Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González*, C 131/12, ECLI:EU:C:2014:317.

²¹ Rozsudek ze dne 24. září 2019, *Google LLC proti Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) za účasti Wikimedia Foundation Inc., Fondation pour la liberté de la presse, Microsoft Corp., Reportes Committee for Freedom of the Press a dalších, Article 19 a dalších, Internet Freedom Foundation a dalších, Veřejného ochránce práv*, C-507/17, ECLI:EU:C:2019:772; Rozsudek ze dne 24. září 2019, *G.C., A.F., B.H., E.D., proti Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) za účasti předsedy vlády, Google LLC, právní nástupkyně Google Inc.*, C-136/17, ECLI:EU:C:2019:773.

²² Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 7. února 2012, *Von Hannover v. Německo*, převážně body 95, 96, 103.

*kontextu zvláštní význam, jelikož fotografie mohou předávat zvláště osobní, ba i intimní informace o jednotlivci nebo jeho rodině.*²³

Fotografie tak může mít vypovídající hodnotu sama o sobě a může sdělovat osobní údaje jednotlivce bez nutnosti jakéhokoliv textového komentáře. Taktéž text může obsahovat osobní údaje bez nutnosti doplnění o grafickou podobu. Jedná se tedy o dva samostatné zdroje osobních údajů. Z hlediska vztahu mezi písemnou a obrazovou podobou Evropský soudní dvůr v rozhodnutí, považuje obrazovou podobu ve formě thumbnails za větší zásah do základních práv jednotlivce než v písemné formě. Za obzvláště intenzivní zásah to považuje z důvodu seskupení všech informací týkajících se subjektu údajů nacházejících se na internetu při vyhledávání podle jména.²⁴

Soudní dvůr také fotografie řadí do zvláštní kategorie osobních údajů, kdy fotografie mohou být nositeli citlivých údajů. Zařazení do zvláštní kategorie osobních údajů, vzhledem k možnému výraznému zásahu do ochrany osobnosti, se zde jeví jako logické, jelikož samotná fotografie může prozradit hned několik z osobních údajů zmíněných v článku GDPR o zpracování zvláštních kategorií osobních údajů,²⁵ jako jsou rasový či etnický původ, politické názory, náboženské vyznání či filozofické přesvědčení, nebo členství v odborech, za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.

Z výše dovozeného se jeví jako předpokládané, že k obrazovému obsahu nahrávanému na internet se bude i mezi uživateli přistupovat výrazně opatrněji než k textovému obsahu, jelikož oni sami touto formou mohou sdílet více osobních informací. V praxi tomu tak není. Počet obrazového obsahu neustále exponenciálně narůstá.²⁶ Snahu o vysvětlení tohoto fenoménu měli akademici z Carnegie Mellon University z Pittsburgu, kteří ve svém výzkumu zjistili, že uživatelé povětšinou mají povědomí o nebezpečí na internetu s ohledem na osobní údaje a znalosti, jak se chránit, ale v praxi se tak nechovají.²⁷ V kapitole 4.3.2 studie se uvádí, že častými důvody uživatelů je nezájem se chránit během pobytu na internetu, ať již z pocitu nezajímavosti pro ostatní, nebo pocitu neděláním něčeho nelegálního, tudíž se není třeba chránit, či z finančních důvodů. „*Nemám moc peněz, abych si dělal starosti*“, jak uvedli někteří účastníci výzkumu. Druhým častým důvodem je pak pocit, že uživatel na internet nedává příliš osobních informací, a tudíž není co chránit.²⁸ Svou roli hraje taky rozvoj spe-

²³ Rozsudek ze dne 8. prosince 2022, *TU, RE v. Google LLC*, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962, bod 95.

²⁴ Tamtéž, bod 104. V tomto bodě také ESD rozlišuje původní obrázek a thumbnails jako 2 samostatné výsledky vyhledávání.

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, čl. 9.

²⁶ BROZ, Matic. Number of Photos (2023): Statistics, Facts, & Predictions. *phototutorial.com*, publikováno dne 10.3.2023, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://phototutorial.com/photos-statistics/>.

²⁷ KANG, Ruogu, DABBISH, Laura, FRUCHTER Nathaniel, KIESLER, Sara. „My Data Just Goes Everywhere:” User Mental Models of the Internet and Implications for Privacy and Security. In: CRANOR, Lorrie Faith, BIDDLE, Robert (eds.). *SOUPS '15: Proceedings of the Eleventh USENIX Conference on Usable Privacy and Security*. Ottawa: USENIX Association, 2015 s. 47. Citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.usenix.org/system/files/conference/soups2015/soups15-paper-kang.pdf>.

²⁸ Tamtéž, podkapitola 4.3.2.

cifických webových stránek, tzv. sociálních sítí, které k tomu, aby uživatel sdílel informace o sobě a nahrával obrazový obsah přímo vybízí, například Instagram, TikTok a Snapchat. Což v kontrastu s tím, co o obrazovém obsahu říká judikatura, je velkým problémem ochrany osobních údajů.

2. Právo být zapomenut vs. sociální sítě

S ohledem na narůstající počet obrázků na internetu, a to nejen z důvodu podceňování ochrany osobních údajů ze strany uživatelů internetu, a rozsudek ESD ve věci C-460/20 který se obrazovým obsahem zabývá, je zajímavé zamyslet se, kde je největší potenciál výskytu obrázků obsahujících osobní údaje a kde tedy bude mít zmíněný judikát největší přínos pro praxi. Autor předpokládá, že tomu tak bude právě u sociálních sítí, jelikož fungování sociálních sítí je postaveno na sdílení obsahu uživatele s dalšími uživateli dané sociální sítě tak, aby docházelo ke sdílení osobních zážitků a pocitů nejlépe formou obrazových příspěvků ihned v daném okamžiku prožívání. To může vést k tlaku uživatele na co nejrychlejší přidávání obrazového obsahu do online prostoru a z toho může vyplývat krátký časový prostor pro uvážení daného uživatele, zda opravdu chce takový obsah sdílet a zda daný status neobsahuje některé jeho osobní informace, které s ostatními sdílet nechce. Z těchto důvodů se tato kapitola bude věnovat praktickému dopadu práva být zapomenut a rozsudku C-460/20 právě na sociální sítě a bude se snažit předložit dopad zmíněného rozsudku na časté situace z praxe uživatelů sociálních sítí, s objasněním kdy a za jakých okolností by bylo možné na ně aplikovat právo být zapomenut.

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, na internetu se nachází výrazné množství obrázků, jejichž počet je prakticky nemožné to přesně určit, a toto číslo se každým rokem zvýší o přibližně o 1,168 trilionu.²⁹ Pro účely příspěvku však není podstatné celkové množství obrázků na internetu, ale dva konkrétnější údaje.³⁰ Protože se příspěvek zaměřuje na obrázky a thumbnails z pohledu práva být zapomenut, je důležité, kolik z celkového množství obrázků je indexováno ve vyhledávacích, protože pouze takové obrázky lze najít a označit jako výsledky vyhledávání, a tudíž je na ně možné aplikovat právo být zapomenut. K celkovému počtu nelze dojít sečtením všech indexovaných obrázků ve všech vyhledávacích, protože je zde oprávněné předpokládat, že většina indexovaných obrázků bude shodná ve všech vyhledávacích. Navíc provozovatelé vyhledávačů neposkytují informace o počtu indexovaných obrázků, tudíž se jedná o odhad vytvořený na základě jednorázově potvrzených počtů. Server Photutorial tak předpokládá, na základě předchozích potvrzených informací a rychlosti přibývání obrázků na internetu, že v roce 2023 se počet indexovaných obrázků v Google vyhledávači dostane na číslo přibližně 136 miliard a vzhledem k rychlosti nahrávání nových obrázků na internet očekává, že v roce 2030 se počet obrázků téměř ztrojnásobí.³¹ Druhým důležitým údajem je pro účely tohoto příspěvku také množství obrázků na sociálních sítích. I zde je velmi patrný strmý nárůst množství nahrávaných obrázků. Zatímco v roce 2014

²⁹ MITCHELL, Nicholas. *How Many Images...* Dostupné online na: <https://www.photodoto.com/images-on-the-internet/>.

³⁰ Respektive 3, protože první údaj lze rozložit na aktuální stav a odhadovaný počet v budoucnu.

³¹ BROZ, Matic. *Number of Photos (2023): Statistics...* Dostupné online na: <https://photutorial.com/photos-statistics/>.

nahráli uživatelé na sociální síť přibližně 1,8 miliardy fotek denně,³² v roce 2023 bylo na prvních 5 největších sociálních sítích³³ nahráváno denně přibližně 14 miliard obrázků.³⁴

Z předchozích částí příspěvku lze vyčíst možnost aplikovat právo být zapomenut na obrazové soubory ve formě thumbnails a také aktuálnost možnosti této aplikace z důvodu stále rychle se zvětšujícího množství fotografií a obrázků na internetu každým dnem a taktéž jejich indexace ve vyhledávacích. Svůj podíl na tom mají i sociální síť, které se staly mnohem oblíbenější, a především fakt, že jsou sociální síť navrženy pro sdílení obrázků mezi uživateli, což jedince přímo vybízí, aby na internet umisťovali další a další fotky ze svého života, a vzhledem k rozšíření smartphonů, aby tomu tak bylo učiněno ihned v daném okamžiku. Uživatelé tak umisťují fotografie o aktuálním stavu převážně na základě emocí, bez většího promyšlení možných dopadů, či zda budou chtít mít dané zaznamenaná události na svých sociálních sítích i v budoucnu, což můžou být snímky z oslav, kdy subjekt údajů nemusí být v takovém stavu, aby dokázal plně zhodnotit důsledky svého jednání, případně jsou zveřejněny uživatelem odlišným od subjektu údajů. Vzhledem i k samotnému nárůstu uživatelů sociálních sítí, kterých bude dle odhadů dále přibývat,³⁵ se zde zvyšuje potenciál pro zasílání žádostí o odstranění fotografií ze sociálních sítí dle práva být zapomenut.

2.1 Typologie sociálních sítí

Sociální síť existují již několik let,³⁶ a stále se vyvíjejí, aby byly pro uživatele co nejzajímavější, protože dle množství uživatelů generují soukromé společnosti provozující sociální síť zisk. Sociální síť lze rozdělit dle typu například na profesní a volnočasové/osobní,³⁷ profilové a obsahové,³⁸ či komunitní a otevřené.³⁹ Podrobněji se analýzou sociálních sítí zabývá například Shazia Tabassum a kolektiv.⁴⁰ Z hlediska příspěvku je ovšem třeba využít typologii sociálních sítí s ohledem na právo být zapomenut. Jelikož právo být zapomenut lze aplikovat na výsledky vyhledávání, je primárně nutné, aby se obsah ze sociálních sítí dostal do výsledků vyhledávání, a tudíž by se na tento obsah dalo žádat o aplikaci práva být zapo-

³² EDWARDS, Jim. *PLANET SELFIE: We're Now Posting A Staggering 1.8 Billion Photos Every Day*. *businessinsider.com*, publikováno dne 28.5.2014, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.businessinsider.com/were-now-posting-a-staggering-18-billion-photos-to-social-media-every-day-2014-5>.

³³ WhatsApp, Snapchat, Facebook, Instagram, Flickr.

³⁴ BROZ, Matic. *Number of Photos (2023): Statistics*,... Dostupné online na: <https://photutorial.com/photos-statistics/>.

³⁵ GAUBYS, Justas. *How Many People Use Social Media in 2023?* *oberlo.com*, publikováno leden 2023, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.oberlo.com/statistics/how-many-people-use-social-media>.

³⁶ Facebook vznikl v roce 2004 pro studenty Harvard University, pro širokou veřejnost je dostupný od roku 2006.

³⁷ Z profesních např. LinkedIn vs. Facebook, který je spíše osobní.

³⁸ Z profilových např. Instagram, kde je třeba mít účet vs. Youtube, kde vytvoření účtu není podmínkou přístupu na něj. Samotné obsahové sociální síť lze pak ještě dělit na všeobecné sociální síť, kde jsou různé typy obsahu a specializované sociální síť zaměřené jen na konkrétní obsah, což můžou být videa, fotografie, text, aj.

³⁹ Komunitní je např. Reddit, kde jsou tematické podstránky (tzv. *subreddity*), naopak např. u sociální sítě Tumblr se tvoří uzavřené komunity.

⁴⁰ TABASSUM Shazia, PEREIRA F.S. Fabiola, FERNANDES Sofia, GAMA João. *Social network analysis: An overview*. *WIRES Data Mining Knowl Discov*. 2018, roč. 8, č. 5. citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://wires.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/widm.1256>

menut. Zároveň musí platit, že výsledek vyhledávání lze přiřadit ke konkrétnímu subjektu údajů, ke kterému patří.⁴¹ Z toho vyplývá, že z hlediska práva být zapomenut se lze zaměřit na sociální síť profilové, jelikož každý uživatel, který si musí založit profil na dané sociální síti pak veškerou svou aktivitu váže na daný profil a zanechává svou digitální stopu. Tím lze najít spojitost mezi subjektem údajů, tedy profilem, a obsahem jenž tento profil zveřejní. Některé sociální síť navíc umožňují k jednomu obsahu pomoci označení přiřadit i další profily, tedy další subjekty údajů. Těchto označení využívají i vyhledávače, které při zobrazení výsledků vyhledávání přiřadí obsah k subjektům údajů, které jsou v daném obsahu na sociální síti označeny.⁴² Zároveň musí být obsah zveřejněný na sociální síti veřejně dostupný všem uživatelům sociální sítě, protože jedině takový obsah vyhledávač při vyhledávání nalezne a zobrazí. Do výběru tak nelze začlenit sociální síť založené na posílání zpráv jen mezi uživateli, jako například WhatsApp,⁴³ ale pouze ty, u kterých je obsah zveřejňován veřejně. Z aktuálně nejpoužívanějších a největších sociálních sítí tyto podmínky splňují bez výhrad síť Facebook a Instagram, s menšími výhradami, tedy menší výskyt přímého propojení mezi obsahem a profilem dané osoby, pak síť Youtube a TikTok. V případě screenshotování a následného uploadu obsahu lze zde také zařadit síť Snapchat, u které se jedná o nechtěný, avšak častý jev.⁴⁴

3. Kdo se ráno nestydí, ten se večer nebavil?

Stále se zvyšující průměrná doba uživatelů strávená na sociálních sítích a sociální síť postavené na principu sdílení okamžiků ze svého života nabízející „odměnu“ za úspěšné příspěvky,⁴⁵ jsou základním kamenem pro vpuštění online uživatelů do soukromí jednotlivce. Pa-

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, čl. 17, odst. 1.

⁴² Vyhledávače aktuálně využívají pro vyhledávání i umělou inteligenci (AI), která dokáže z jediné indexované fotografie jednotlivce dohledat i další jeho fotografie na internetu, na kterých již daná osoba není indexována, ale AI je najde na základě podobnosti ve tváři.

⁴³ A primárně zde nelze zařadit ani Snapchat, u něj je však časté screenshotování fotografií, které se poté mohou objevit veřejně dostupné bez vědomí a souhlasu subjektu údajů a na tyto situace se již právo být zapomenut vztahuje.

⁴⁴ Což dokazují např. výzkumy: MANDAU, Morten Birk Hansen. „Snaps“, „screenshots“, and self-blame: A qualitative study of image-based sexual abuse victimization among adolescent Danish girls. *Journal of Children and Media*, 2021, roč. 15, č. 3, s. 431-447; nebo HANDYSIDE, Sarah, RINGROSE, Jessica. Snapchat memory and youth digital sexual cultures: mediated temporality, duration and affect. *Journal of Gender Studies*, 2017, roč. 26, č. 3, s. 347-360.

⁴⁵ Kolektiv psychologů a psychiatrů zkoumal, zda uživatelé sociálních sítí opakovaně přidávají obsah na sociální síť s vidinou odměny podobně jako krysy v experimentální metodě „Skinner box“ mačkaly páčku, aby se jim dostalo odměny. V experimentu tuto teorii potvrdili a upozornili na možnost vypěstování si závislosti na tomto systému internetových odměn v podobě reakcí „to se mi líbí“, srdíček a dalších emoji. Viz: LINDSTRÖM, Björn, BELLANDER, Martin, a kol. A computational reward learning account of social media engagement. *Nature Communications*. 2021, roč. 12. Citováno dne 13.4.2023. Dostupné online na: <https://rdcu.be/c9PDF>. Zvlášť náchylní k závislosti jsou dospívající. Viz: CRONE, Eveline A., KONIJN, Elly A. Media use and brain development during adolescence. *Nature Communications*. 2018, roč. 9, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://rdcu.be/c9NOW>.

radoxní přitom je, že počet líků či sdílení sám o sobě nevypovídá o kvalitě obsahu, k čemuž dochází například Paolo Galeazzi a kolektiv.⁴⁶ Při zjištění, že procentuálně nejvíce uživatelů z věkových skupin 18-29, 30-49, 50-64 a 65+ jsou uživatelé v kategorii 18-29⁴⁷ a veskrze pozitivní přijímání fotografií a videí obsahující alkohol uživateli sociálních sítí,⁴⁸ lze logicky vysvětlit množství těchto fotografií a videí na sociálních sítích.⁴⁹ Zároveň je souvisejícím negativním jevem spojeným s mládeží ve věku 13-29 a jejich vysokou průměrnou dobou strávenou na sociálních sítích založených na sdílení obrazových souborů (zejména Snapchat a Whatsapp, ale využívají se i ostatní) problém tzv. *sextingu* a *reverzního porna*.⁵⁰ Jenže sociální sítě nefungují pouze pro nahrávání obsahu, ale i pro zobrazování obsahu cizího. Některá personální oddělení firem tak také zkoumají obsah sociálních sítí uchazečů o zaměstnání jako jeden z kroků přijímacího pohovoru.⁵¹

Při přidávání fotek z večírků, či akcí s konzumací alkoholu tak jednotlivec může bez kritického rozmyšlení zveřejnit fotografie, za které bude na jednu stranu odměňován množstvím „lajků“, a na druhou stranu může být současně za ty samé fotografie penalizován ve svém profesním životě. Samotný problém lze rozdělit do dvou kategorií, významnou roli v tomto navíc hraje i typ sociální sítě. Jednodušší je situace, kdy dané inkriminované fotografie umístí na internet sám uživatel, uvědomí si že dané fotografie již nechce sdílet s veřejností a sám tyto fotografie smaže ze sociální sítě. I když vyhledávače své výsledky vyhledávání aktualizují po určité době a tedy by smazaly dané thumbnails z výsledků vyhledávání po určité době samy, může uživatel navíc nahlásit smazaný obsah vyhledávači pro urychlení odstranění náhledu již neexistujícího odkazu.⁵² Druhá kategorie jsou situace, kdy subjekt údajů není zároveň nahrávajícím uživatelem fotografie na sociální sítě. Toto ostatně může být pokračování situace z první kategorie, kdy subjekt údajů sice fotografii smaže a dokon-

⁴⁶ GALEAZZI, Paolo, RENDSVIG, Rasmus, SLAVKOVÍK, Marija. Improving Judgment Reliability in Social Networks via Jury Theorems. In: BLACKBURN, Patrick, LORINI, Emiliano, GUO, Meiyun (eds). *Logic, Rationality, and Interaction. LORI 2019. Lecture Notes in Computer Science*. Berlin: Springer, Berlin, 2019, s. 230-243.

⁴⁷ WOODWARD, Matthew. Social Media Addiction Statistics: Who Is Addicted And What Are The Consequences searchlogistics.com, publikováno dne 8.4.2023, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.searchlogistics.com/grow/statistics/social-media-addiction-statistics/>.

⁴⁸ „That is, alcohol posts receive many likes and comments, and these comments are mostly positive about the post.“ HENDRIKS, Henneke, PUTTE, Bas Van den, GEBHARDT, Winifred A., MORENO, Megan A. Social Drinking on Social Media: Content Analysis of the Social Aspects of Alcohol-Related Posts on Facebook and Instagram. *Journal of Medical Internet Research*, publikován dne 22.6.2018, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6035352/>.

⁴⁹ „...that 51.1 % (90/176) of participants with a Facebook profile had at least 1 alcohol post on their profile during the past recorded year. On Instagram, 28 % (24/85) of participants had a profile with at least 1 alcohol post.“ Tamtéž.

⁵⁰ MANDAU, Morten Birk Hansen. „Snaps“, „screenshots“, and self-blame: A qualitative study of image-based sexual abuse victimization among adolescent Danish girls. *Journal of Children and Media*, 2021, roč. 15, č. 3, s. 431-447.

⁵¹ Že se jedná o rozšířený jev svědčí množství literatury pro personalisty, např. HEADWORTH, Andy. *Social media recruitment: How to successfully integrate social media into recruitment strategy*. Londýn: Kogan Page, 2015, 224 s.

⁵² Příklad formuláře: Odstranění zastaralého obsahu. *google.com*. citováno dne 13.4.2023. Dostupné online na: <https://support.google.com/websearch/answer/6349986>.

ce o tom skrze formuláře informuje vyhledávače pro co nejrychlejší odstranění jakékoliv zmínky o dané fotografii. Jenže i zde je nutné pamatovat na rčení *internet nezapomíná*, tedy u čehokoliv, co se kdy nahraje na internet nikdy není mít 100% jistotu, že se po smazání daná fotografie již nikdy neobjeví. Stále je zde poměrně velká pravděpodobnost, že po dobu existence fotografie na internetu si ji mohl kdokoliv, kdo k ní měl přístup stáhnout a v budoucnu ji opět nahrát na internet ať již veřejně, či formou sdílení skrze zprávy. Do druhé kategorie však patří i situace, kdy se daná fotografie na internet poprvé dostane od uživatele odlišného od subjektu údajů. Zde již subjekt údajů nemá možnost fotografii, či fotografie odstranit sám. Nelze zapomínat na možnost nahlášení dané situace samotné sociální síti, ovšem z provedených výzkumů vyplývá, postup sociální sítě (Facebooku) byl pomalý a na některá nahlášení dokonce ani nezareagoval.⁵³ Jako racionální řešení se tak zde nabízí využití práva být zapomenut.

V judikátu C-460/20 jsou zmiňovány pouze fotografie, případně thumbnails, na kterých jsou subjekty údajů podávající žádost o jejich odstranění z výsledků vyhledávání skrze aplikaci práva být zapomenut. Ve zmiňovaných případech z oslav je však pravděpodobné, že na fotografiích, jenž bude chtít subjekt údajů odstranit, bude vícero fyzických osob. Zde bude velmi záležet na konkrétním případě, kdy bude třeba vyvažovat všechna dotčená práva s ohledem na konkrétní okolnosti. U akce určené pro veřejnost každý účastník „*musí počítat s tím*,“⁵⁴ že bude vyfotografován a že jeho fotografie mohou být zveřejněny. A to například na sociálních sítích daného klubu, pořadatele akce, či dalších, kteří se pravděpodobně budou odvolávat např. na svobodu umělecké tvorby. Na druhou stranu je třeba připomenout, že ani tyto fotografie nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy vyfotografovaného jedince a musí užita přiměřeným způsobem.⁵⁵ Nesmí tedy jedince znevažovat, ani vyobrazovat v nelichotivé či znevažující situaci. Jelikož hodnocení „nelichotivé či znevažující situace“ je značně subjektivní, a z hlediska práva se taktéž jedná o neurčitý právní pojem, jenž nemá přesnou definici, je nasnadě, že toto rozhodnutí by měl učinit subjekt údajů sám.⁵⁶ Protistrana samozřejmě může namítat právo veřejnosti být informován, či svobodu umělecké tvorby, ale zásah do ochrany osobnosti je natolik výrazný negativní jev, že by mělo dojít k posouzení žádosti o smazání dané fotografie z výsledků vyhledávání dle čl. 17 GDPR⁵⁷ bez ohledu na to, zda se na fotografii nachází subjekt údajů sám, či se jedná o fotografii s vícero osobami.

⁵³ Vyšetřování newyorské advokátní kanceláře, která se pod falešnou identitou vydávala za nezletilé uživatele, aby na své odhalené fotografie nalákala sexuální predátory a sledovali tak skutečnou praxi Facebooku při odstraňování problematického obsahu. S.9 TSAOUSSI, Aspasia. Facebook, Privacy and the Challenges of Protecting Minors on Social Networking Sites. SSRN, publikováno dne 20.4.2011, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1878035.

⁵⁴ Rozsudek zemského soudu v Cáchách ze dne 14. 2. 1958, sp. zn. 5 S 411/57.

⁵⁵ Srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1677/2011; a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. 30 Cdo 92/2018.

⁵⁶ Jak se stalo např. v nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 154/97, kde fotografie J.H. byla na stránce časopisu REFLEX společně s negativními nadpisy a J.H. to identifikoval jako zásah do svých osobních práv a Ústavní soud mu dal za pravdu.

⁵⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, čl. 17.

3.1 Je úsloví stále aktuální?

Pohledem práva být zapomenut se může jevit popisovaná situace banálně jednoduchá a jasná. Fotografie z konkrétní sociální sítě se dostane do výsledků vyhledávání ve formě thumbnail, navíc je přímo spjata se jménem subjektu údajů, který si nepřeje, aby byly tyto obrazové soubory ve výsledcích vyhledávání zobrazovány a na fotografie z oslav a večírků se na první pohled bude obtížně aplikovat některá z výjimek uváděných v odstavci 3 práva být zapomenut.⁵⁸ Tuto teorii navíc ještě potvrzuje i rozsudek v případě C-460/20, tedy že fotografie je zvlášť intenzivní zásah do práv jednotlivce.⁵⁹ Obecně by se tedy dalo předpokládat, že žádostem o právo být zapomenut v případech sociálních sítí bude vyhověno a vyhledávače tak budou muset odstranit dané thumbnails z výsledků svých vyhledávání.

Jenomže lidská práva, speciálně ta zaměřující se na ochranu osobních údajů, nelze posuzovat z obecného hlediska právě z důvodu velmi citlivé oblasti zásahu do práv jednotlivce. Jak bylo řečeno v příspěvku výše, je třeba o vyvažování jednotlivých práv u každého jednotlivého případu individuálně. Jak již bylo judikováno Soudním dvorem v minulosti, větší zásah zpracování zvláštních kategorií osobních údajů, kam Soudní dvůr zařadil i fotografie a thumbnails,⁶⁰ neznamená automatické uplatnění práva být zapomenut, ale větší důraz na kvalifikovanější rozhodovací proces,⁶¹ kdy je třeba vzít v potaz všechny právní normy, jenž se k danému případu váží, tedy například i protichůdné právo veřejnosti být informován a v rozhodnutí všechna tato práva adekvátně vyvážit. Současně by tato rozhodnutí měla navazovat na předchozí rozhodnutí Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva v rámci zásady předvídatelnosti práva.

Právě Evropský soud pro lidská práva zamítl žádost o aplikaci práva být zapomenut, či anonymizaci ve výsledcích vyhledávání spojující dva nevlastní bratry s vraždou herce, a to z důvodu, že žalobci opakovaně vyvolávali debatu o jejich případu a sami kvůli tomu kontaktovali média po více než patnácti letech od činu.⁶² Opakovaným jednáním a medializací svého případu tak nemohli plnit definici snahy o skrytí dané informace. V případě vyhovění jejich žádostem by navíc došlo k porušení práva veřejnosti na informace, neboť negativní zprávy by byly odstraněny a k dispozici by byly jen ty, které sdělili bratři sami. Cíleně by tak upravili svou digitální stopu s absencí všech relevantních informací, což je nežádoucí jev. Opakované sdílení obdobných informací jako důvod pro zamítnutí žaloby v tomto případě lze vnímat i u sociálních sítí. Uživatelé sociálních sítí, jenž přidávají fotografie z akcí, či jsou přidávány fotografie s nimi, tak totiž většinou činí opakovaně, nikoliv jednorázově.⁶³ Právo být zapo-

⁵⁸ Tamtéž, čl. 17 odst. 3.

⁵⁹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 7. února 2012, *Von Hannover v. Německo*, body 95, 96, 103.

⁶⁰ Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. prosince 2022, *TU, RE v. Google LLC*, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962.

⁶¹ Rozsudek ze dne 24. září 2019, *GC, AF, BH, ED proti Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) za účasti: předsedy vlády, Google LLC, právní nástupkyně Google Inc.*, C-136/17, ECLI:EU:C:2019:773.

⁶² Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. června 2018, č. 60798/10 a 65599/10 – *M. L. a W. W. proti Německu*.

⁶³ Průměrně má uživatel 4-5 takových fotografií ročně v závislosti na typu sociální sítě. HENDRIKS, Henneke, PUTTE, Bas Van den, GEBHARDT, Winifred A., MORENO, Megan A. Social Drinking on Social Media: Content Analysis of the Social Aspects of Alcohol-Related Posts on Facebook and Instagram. *Journal of Medical*

menut je aktuálně vnímáno jako právo na odstranění jednorázové či krátkodobé situace v životě jednotlivce, který chce informace o ní nechat zapomenout pro veřejnost a které mohou ovlivnit pověst osoby. Důvody a výjimky v GDPR⁶⁴ se snaží o vyvažování nejen mezi ochranou osobních údajů jednotlivce a práva veřejnosti být informován, ale také zohledňují i chování jednotlivce, který by se měl na ochraně svých osobních údajů preventivně podílet a nespolehat se jen na právo být zapomenut. Z toho důvodu tak autor příspěvku shledává při žádosti o odstranění konkrétní fotografie, či thumbnails ze sociální sítě ve výsledcích vyhledávání jako přitěžující okolnost existenci obdobných fotografií uživatele v minulosti. Určitou námitkou zde může být styl fungování sociálních sítí spočívající v „odměňování“ uživatele v podobě oblíbenosti na nich a náznaky návykovosti, ovšem fotografie nejsou kresbou imaginárních situací, ale přesným obrazem skutečných událostí. Jedinec, který chodí na párty, konzumuje alkohol či omamné látky, či opakovaně porušuje konsenzus dobrého chování tak opravdu musí činit, aby mohly fotografie toto dokumentující vzniknout.⁶⁵ A toto bude, i v kontextu rozsudku ESLP ve věcech č. 60798/10 a 65599/10,⁶⁶ hrát negativní roli. Předpoklad snadného odstranění fotografií a thumbnails ze sociálních sítí, jak byl popisován na začátku této podkapitoly, se tak nepotvrdil.

Z hlediska nalezení odpovědi na otázku, zda bude stále aktuální úsloví „*kdo se ráno nestydí, ten se večer nebavil*“ i v době existence práva být zapomenut, nebo se již jedná pouze o historismus, jelikož všechny vzpomínky a důkazy z předchozí noci je možné jednoduše „zapomenout“ lze konstatovat, že toto přísloví se nestalo přežitkem. Právě na příkladu příspěvků na sociálních sítích, kde se nejčastěji fotografie z večírků a oslav objevují to jde velmi prokazatelně dovodit. Aplikovat právo být zapomenut na obrazové soubory ze sociálních sítí lze, ovšem autor příspěvku neočekává výrazné procento kladných vyřízení těchto žádostí z důvodu, že mnozí uživatelé sociálních sítí přidávají tyto či obdobné fotografie opakovaně, čímž se z daných situací nestává skutečnost, která by mohla ovlivnit pověst subjektu údajů, ale spíše součást životního stylu. Významnou roli zde hraje rozsudek ve věcech č. 60798/10 a 65599/10,⁶⁷ kdy byly žádosti o odstranění citlivých informací zamítnuty právě z důvodu opakovaného jednání a medializace subjekty údajů ve stejném případě. Průměrný uživatel sociálních sítí Facebook, Instagram, Youtube a TikTok se tak stále bude moci ráno „stydět“

Internet Research, publikováno dne 22.6.2018, citováno dne 12.4.2023. Dostupné online na: [<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6035352/>].

⁶⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, čl. 17, odst. 1, odst. 3.

⁶⁵ Pokud se nejedná o obrazové soubory vytvořené AI. Aktuální trend tvorby „fotografií“ skrze umělou inteligenci je z pohledu ochrany osobních práv i tématu příspěvku nebezpečným prvkem, jelikož je téměř nemožné rozlišit skutečnou fotografii a tu vytvořenou AI. V případě žádosti aplikace práva být zapomenut by měla být „fotografie“ od AI posouzena jako lživá informace a mělo by být právo být zapomenut aplikováno. Rozsudek ve věci C-460/20 se zabýval tím, kdo má v případě žádosti o právo být zapomenut důkazní břemeno. V aktuálních právních výzkumných otázkách je ovšem třeba se zabývat dokazáním neexistence situace na obrázku a prokázání že jde pouze o výtvar AI. Což vzhledem k těžkému rozlišování je extrémně obtížné a dostáváme se k právně-filosofické otázce „Jak mám dokázat něco co nejsem?“.

⁶⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. června 2018, č. 60798/10 a 65599/10 – *M. L. a W. W. proti Německu*.

⁶⁷ Tamtéž.

za to, jak se předchozí večer bavil. A to pravděpodobně až do dalšího příspěvku z večírku v budoucnu.

Závěr

Neustálý a rychlý rozvoj moderních technologií je třeba bedlivě sledovat z pohledu ochrany lidských práv, jelikož pomalá reakce může být velký negativní dopad do osobnostních práv jednotlivce. V případě moderních lidských práv, jako tomu je například u práva být zapomenut, tak výraznou roli hrají nejen právní prameny, ale i judikatura, která dokáže rychleji reagovat na vývoj moderních technologií, než novelizace směrnice či nařízení. Takovým judikátem je i rozhodnutí ve věci C-460/20,⁶⁸ kdy je poprvé zmíněna možnost aplikace práva být zapomenut na obrazové soubory a jejich thumbnails. Společně s velmi rychlým nárůstem množství fotografií a videí na internetu a množstvím osobních informací, které tyto obrazové soubory obsahují,⁶⁹ lze předpokládat, že toto rozhodnutí bude mít výrazný dopad do praxe. I přes tento potenciál využití rozhodnutí v praxi však odůvodnění v něm psané neposkytuje příliš konkrétních vodítek aplikace, a tak nabízí více otázek než odpovědí, obdobně jako tomu bylo u rozsudku ve věci C-131/12.⁷⁰ Z toho důvodu se autor v tomto příspěvku snažil o analýzu dopadu rozhodnutí na situace, ve kterých očekává největší přínos tohoto rozhodnutí.

I když je nárůst obrazových souborů na internetu razantní, největší nárůst těchto souborů vykazuje konkrétní typ webových stránek, kterými jsou sociální sítě. Právo být zapomenut však nelze aplikovat na všechny sociální sítě, ale jen na ty, které současně kombinují profilovou strukturu a veřejně či komunitně dostupné příspěvky, aby bylo možné je nalézt ve výsledcích vyhledávání a zároveň bylo možné spojit tyto příspěvky s konkrétním profilem, tedy uživatelem. Z nepoužívanějších sociálních sítí splňují zmiňované podmínky bez výhrad sítě Facebook a Instagram, s menšími výhradami, tedy menší výskyt přímého propojení mezi obsahem a profilem dané osoby pak sítě Youtube a TikTok. Příspěvek se věnoval i pojmu „thumbnail“ jakožto zmenšenému náhledu obrazového souboru. Pro účely příspěvku bylo třeba zdůraznit, že se nejedná pouze o zmenšeniny fotografií, ale thumbnails lze získat i z videí, proto příspěvek zmiňuje i sociální sítě Youtube a TikTok, jejichž obsah je tvořen videi, ale i tento obsah má své thumbnails ve výsledcích vyhledávání, a tedy i na ně je možno aplikovat právo být zapomenut.

Rychle rostoucí množství obrazových souborů na sociálních sítích v kombinaci s „odměňováním“ uživatelů v podobě „lajků“ a většího dosahu obsahu mezi více uživateli při sdílení fotografií s alkoholem, z oslav a dalších citlivých situací, může vést k situacím, kdy bude subjekt údajů zpětně chtít, aby internet na konkrétní obrazový soubor, na kterém je v kom-

⁶⁸ Rozsudek ze dne 8. prosince 2022, *TU, RE v. Google LLC*, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962.

⁶⁹ Fotografie zasahují více do soukromí jednotlivce, jelikož obsahují více osobních informací než text. Rozsudek Soudního ze dne 8. prosince 2022, *TU, RE v. Google LLC*, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962.

⁷⁰ Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. května 2014, *Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González*, C 131/12, ECLI:EU:C:2014:317; a rozsudek Soudního dvora ze dne 9. března 2017, *Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Lecce proti Salvatore Mannimu*, C-398/15, ECLI:EU:C:2017:197.

promitující situaci, zapomněl. Ve své podstatě se tak může jevit, že právo být zapomenut aplikované na tyto situace narušuje konsenzus vazby mezi uvolněným chováním a následným přijetím následků svého chování, v České republice známým z úsloví „kdo se ráno nestydí, ten se večer nebavil“, jenž tento vztah aktivním výkladem posouvá ještě dále, tudíž může evokovat zdání, že pro dobře užitý večer je podmínkou se za něj ráno stydět. Byť zde tyto indicie byly, výzkum předkládaný v tomto příspěvku to nepotvrdil. Pro zdůvodnění je třeba zaměřit se na samotný smysl existence práva být zapomenut, dosavadní judikaturu a chování uživatelů na sociálních sítích. Právo být zapomenut nemá za cíl odstraňovat veškeré výsledky vyhledávání týkající se subjektu údajů, který je označí za nežádoucí, ale pouze ty, které mohou ovlivnit pověst osoby. Zároveň při posuzování žádostí musí vyvažovat mezi ostatními právy, např. právem veřejnosti být informován a souběžně posoudit žádost z hlediska podmínek a výjimek dle čl. 17 GDPR.⁷¹ Tento soubor pravidel je zde více než nutný, jelikož na jednu stranu je zveřejnění osobních údajů výrazný zásah do osobnostních práv, kdy je třeba nastalý stav rychle a efektivně napravit, na druhou stranu je zde řada jiných práv a právních norem, které nelze opomenout, ani považovat právo být zapomenut za právo s vyšší právní silou.

Problematické u sociálních sítí je jejich styl fungování, kdy je uživatel stále vybízen k přidávání nových a nových příspěvků a za ty s alkoholem či z oslav je odměňován více než za jiné příspěvky. Tento styl odměňování může vyvolat závislost na sociálních sítích a odměňování, což je jev, který je aktuálně popisován jako častý a problematický. Nejrizikovější skupinou jsou mladiství, kteří jsou také největší konzumenti sociálních sítí. Právě u nich jsou fotografie s alkoholem, z oslav a ze situací, kde jsou uživatelé zobrazeni nedůstojně nejčastěji. Zároveň zde lze očekávat vývoj osobnosti a když za několik let budou žádat o zaměstnání, velmi pravděpodobně nebudou chtít, aby se ve výsledcích vyhledávání u jejich jména objevily i dané obrazové soubory. Vyhledávání žadatelů o práci skrze internetové vyhledávače jsou totiž trendem v HR odděleních. Jako přitěžující se pro uživatele jeví opakované jednání, jelikož průměrný uživatel přidá 4-5 takových obrazových souborů ročně, což se dá posuzovat jako součást jeho životního stylu, nikoliv jako negativní ovlivnění pověsti uživatele. I když je Soudní dvůr označuje fotografie za zvláštní kategorie osobních údajů, kdy fotografie mohou být nositeli citlivých údajů, nehovoří o automatickém vyhovění žádosti o aplikaci práva být zapomenut, ale větší důraz na kvalifikovanější rozhodovací proces.⁷²

Lze tedy označit lidové úsloví „kdo se ráno nestydí, ten se večer nebavil“ z pohledu fotografií z večírků na sociálních sítích za přežitek? Nelze, jelikož právo být zapomenut nelze aplikovat automaticky na všechny fotografie na sociálních sítích. Velmi zde záleží na samotném chování uživatelů sociálních sítí. Existenci práva být zapomenut nelze rezignovat na preventivní ochranu osobních údajů a doufat v nápravu zpětně. Stále je potřeba průběžně přemýšlet nad obsahem umísťovaným na internet, včetně sociálních sítí. Jestli je daný obsah v textové, či obrazové formě není primárně směrodatné, jde primárně o chování uživatelů, kteří, jak bylo

⁷¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, čl. 17, odst. 1, odst. 3.

⁷² Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. září 2019, G.C., A.F., B.H., E.D., proti Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) za účasti předsedy vlády, Google LLC, právní nástupkyně Google Inc., C-136/17, ECLI:EU:C:2019:773.

psáno v příspěvku, mnohdy o nutnosti ochrany osobních údajů ví, ale z různých důvodů na ni rezignují. Mezi klíčové faktory při posuzování žádostí bude patřit nejen samotný přístup uživatele při chránění svých osobních údajů, ale také jak často dané fotografické soubory sdílel na sociálních sítích a také jak dlouho uplynulo od posledního sdílení, pokud se jedná o pravidelné příspěvky v krátký časový úsek v řádu měsíců či nižších jednotek let, jedná se dle autora o součást života subjektu údajů a právo být zapomenut zde aplikovat nelze. V případě, že žádost o právo být zapomenut podá uživatel, který má poslední inkriminované obrazové soubory z dob svých dvaceti let a nyní jako téměř třicetiletý jako žadatel o práci chce tyto soubory odstranit z výsledků vyhledávání, je z pohledu autora pravděpodobné že bude dané žádosti vyhověno, neboť je zde předpoklad vývoje daného subjektu údajů a dřívější obrazové soubory se tak již jeví jako zastaralé a neexistují konkrétní důvody odůvodňující převažující zájem veřejnosti mít v rámci takového vyhledávání přístup k uvedeným informacím, obdobně jako tomu bylo v případě *Maria Costeja González*.⁷³ Důležitými faktory pro posouzení tedy jsou: prevence, četnost příspěvků a doba od posledního přidání obrazového souboru na sociální síť. Samotný dopad rozsudku ve věci C-460/20 na obrazové soubory na sociálních sítích tedy z výše popsaných důvodů nelze posoudit jako revoluční. Tím se zároveň potvrdila i hypotéza z úvodu příspěvku. Tento stav ovšem nemusí být konečný, může jej změnit budoucí judikatura v této oblasti, pokud ve svém zdůvodnění poskytne konkrétnější odpovědi na aktuální neznámé a zodpoví také na otázku, zda bude u žádostí o odstranění obrazových souborů na sociálních sítích ve výsledcích vyhledávání zohledňovaný potenciál návykovosti sociálních sítí jako polehčující okolnost.

⁷³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 13. května 2014, *Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González*, C 131/12, ECLI:EU:C:2014:317.